

равнище на заетост се запазва до края на 80-те години. Масовата безработица при ромите стартира през 1990 г. В края на 1992 г. по данни на НСИ от преброяването на населението заетостта в ромската общност е спаднала почти два пъти и достига 47%. Продължителната икономическа рецесия се отрази най-тежко върху представителите на тази група. В края на 2001 г. делът на заетите роми достигна най-ниските стойности – 17,9% от населението в трудоспособна възраст (НСИ 1994, 2004б), т.е. става дума за **спад в заетостта в размер на 37–66%, запазил се в тези граници в продължение на две десетилетия**. Нито една от другите етнически общности в страната не бе поразена толкова тежко от безработицата и бедността. А това са двата най-сериозни фактора за ограничаване на достъпа до медицински услуги и лечение в посткомунистическа България.

След 1990 г. се наблюдава устойчива тенденция на постоянно отпадане на ромите от легалния пазар на труда, включването им в сезонни и временни работи в сивия или черния сектор, както и нарастване на дела на обезкуражените безработни, които не се регистрират на трудовата борса. Средната продължителност на безработицата в ромската общност в края на 2002 г. надхвърля 7 години въпреки новата регистрация на пазара на труда на хиляди млади безработни всяка година. Поради това делът на безработните с право на обезщетение е много нисък. Именно тези характеристики на ромската заетост водят до най-големия дял на здравнонеосигурени в страната.

През периода 1990–2001 г. тенденцията в ромската общност бе към непрекъснато увеличаване на дела на безработните и на продължителността на безработицата. В големите ромски градски гета към 2000 г. 25% от ромите никога не са били наемани на работа, 10% са били безработни над 10 г., 44% са били безработни в продължение на 5–10 г. (международни сравнителни изследвания: „Poverty, Ethnicity and Gender“, 2000 „Fiscal Decentralization in ECA“, 2000).

Ромската заетост има специфични особености в различните селища, махали и субгрупи. Налице е силна зависимост между големината на гетата и нивото на безработицата. Колкото по-голямо е гетото, толкова по-висока е безработицата на жителите му в малките и средните по големина селища. Безработните в големите градове